

Fundació per la Pau

[fundació per la pau]

Butlletí Desembre 2007

- * ICIP: de projecte a realitat
- * XVIII Trobada de Barcelona
- * L'elevat cost dels conflictes a Àfrica

88

La *Fundació per la Pau* és una ONG nascuda el 1983 que treballa per un món en pau. A través d'una opinió pública cada cop més informada i activa, impulsa tots aquells canvis culturals i estructurals que han de fer possible l'eradicació de la violència com a forma de relació entre les persones i els pobles.

Per Començar

Hi continuem sent. Renovadament

Som a les portes de l'any en què la *Fundació per la Pau* estarà d'aniversari. La primavera del 2008, la Fundació farà (farem, fareu) 25 anys de treball continuat a favor d'una cultura de pau.

En tot aquest temps han passat moltes coses: avenços, decepcions, tragèdies, canvis, esperances, oportunitats, etc. però el més evident és que, en sensibilització ciutadana a favor de la pau, hem avançat passes de gegant. Idees, propostes i sentiments que fa 25 anys eren absolutament testimonials i marginals, avui, formen part de la percepció, la voluntat i el compromís de moltes més persones i col·lectius.

Des de la *Fundació per la Pau* volem continuar fent feina (en cal molta encara!) i fer-la millor: més quantitat, amb més qualitat, amb més projecció i amb més impacte i incidència.

Per això, hem volgut canviar a fons el Butlletí: per donar més informació i reflexió i, alhora, fer-ho d'una manera més atractiva i amena.

Hi trobareu informació, cròniques d'activitats, apunts sobre petits èxits ben recents en el treball per la pau i un nou espai d'entrevistes que encetem amb el president de l'entitat i que, en propers números, esdevindrà una finestra oberta a persones d'arreu que puguin aportar-nos idees i experiències interessants en l'àmbit de la pau.

Feu-lo vostre!

Jordi Armadans, director de la *Fundació per la Pau*

Notícies

Practicar la pau a Guatemala

Pressionar perquè la legislació del país limiti la possessió d'armes, vetllar perquè la justícia s'apliqui correctament en els processos per actes violents, sensibilitzar la societat sobre el vincle directe que hi ha entre les armes de foc, la violència i el subdesenvolupament. Aquestes són algunes de les principals tasques de duu a terme l'organització guatemalenca

IEPADES des del seu naixement, fa més de 10 anys. Els passats dies 26, 27 i 28 de novembre, la directora d'aquesta entitat, Carmen Rosa de León-Escribano, i la directora del programa de control d'armes, Mayda de León Wantland, van ser a Catalunya convidades per la *Fundació per*

la Pau, on, entre altres activitats, van oferir la conferència "Rescatant la pau a Guatemala".

IEPADES és una de les organitzacions de Guatemala més actives en el treball per la reconciliació del país i ha d'afrontar una realitat encara molt complexa: una mitjana de 5.000 morts violentes a l'any, una democràcia encara fràgil on els activistes de drets humans són amenaçats i fins i tot assassinats, i uns cossos policials implicats en actes delictius que contribueixen a la inseguretat. Per tot això, els membres de l'entitat tenen clar que han de dedicar molts esforços a construir una societat no violenta, capaç de superar la por i que es basteixi a partir de la participació pacífica de la ciutadania.

"Practicar la pau" és una iniciativa amb la qual la *Fundació per la Pau* vol donar a conèixer la feina de persones i entitats que, en les dures condicions d'un context de violència, opten per treballar per la pau.

ICIP: de projecte a realitat

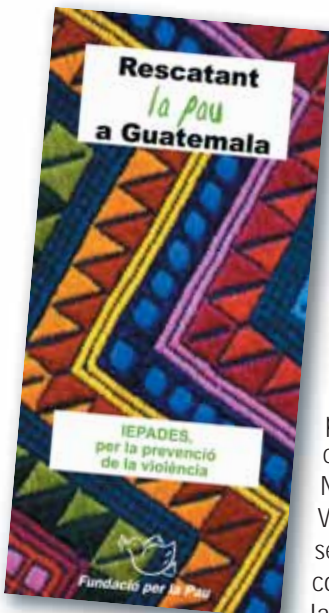
Quan estàvem tancant el Butlletí, el Parlament de Catalunya -en la sessió del 28 de novembre- va aprovar la Llei de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP).

L'ICIP, una proposta que la *Fundació per la Pau* va fer pública l'any 1999, s'ha fet, finalment, plena realitat.

Durant tot aquest temps, des de l'àmbit civil, universitari i polític s'han fet aportacions i reflexions sobre la missió, la feina i l'estructura de l'ICIP. Com havia de concretar-se. Com havia d'engegar. I cap a on havia de caminar.

En essència, però, les idees força que la *Fundació per la Pau* va presentar s'han respectat, i durant aquest procés de diàleg i concertació, reforçat: que el Parlament creï una institució que fomenti l'anàlisi i la recerca a favor de la pau, amb finançament públic però sense dirigisme governamental. En definitiva, que des del món institucional es recolzi l'ampli sentiment ciutadà per la pau existent al nostre país, creant un nou instrument al servei de la construcció de la pau.

Per a més informació actualitzada, consulteu el nostre web: www.fundacioperlapau.org

Una llei de comerç d'armes sense tants forats

Quan, *in extremis*, en l'últim Consell de Ministres del 2006, el govern central va aprovar l'avantprojecte de Llei sobre el comerç d'armes espanyol, tot feia preveure que el procés de tramitació d'aquesta normativa no seria gens fàcil, ni pels terminis, ni pel contingut. Es tractava d'un text amb moltes mancances i manifestament millorable.

El projecte va començar el seu camí en la Comissió de Defensa el mes de gener i, degut a l'intens treball d'esmenes i aportacions per part d'alguns grups parlamentaris, no es va debatre en el Ple del Congrés fins el mes de maig. Ara, abans que acabi l'actual legislatura, és quan es preveu que s'acabi aprovant.

Durant tot aquest temps, la societat civil ha estat molt atenta i ha fet un important treball de sensibilització i denúncia de tots aquells aspectes que la llei no contemplava o que ho feia de manera poc eficaç. Es tractava de garantir que la llei fos fidel a la seva raó de ser: evitar que les vendes d'armes i de material de defensa i de doble ús espanyol tinguin com a destí països, grups o qualssevol altres actors que violin o puguin violar els drets humans, el dret internacional humanitari o serveixin per revifar els conflictes.

Les quatre organitzacions que hem treballat plegades en aquest tema (Amnistia Internacional, Intermón Oxfam, Greenpeace i la *Fundació per la Pau*) pensem que el text final, que està apunt d'acabar la seva tramitació parlamentaria, ha millorat globalment i ha aconseguit omplir alguns d'aquells forats que denunciàvem en matèria de control i transparència.

Aquesta nova norma haurà de servir perquè per primera vegada, i per llei, quedi prohibida l'exportació d'armes a països on es

vulneren els drets humans, hi hagi repressió, tensió o conflictes. Recordem que, en l'últim any, l'Estat Espanyol ha venut material de defensa per valor de més de 845 milions d'euros i que, entre altres destins, apareixen Israel, Marroc o Pakistan, exportacions que ara mateix vulnerarien la llei.

La llei avança doncs, en relació a la transparència ja que, a partir d'ara, el govern haurà d'informar amb més detall d'aquestes operacions sense poder amagar-se darrera el suposat secret estadístic. En matèria de control, la regulació de les armes i munició de tir esportiu i de caça, així com l'exigència de la clàusula de no reexportació, són també canvis que reclamàvem i que s'han introduït.

Tot així, hi ha altres demandes de les ONG que la llei podia haver incorporat i que haguessin significat dotar-nos d'una eina encara molt més eficient i eficaç en matèria de transparència i control. Al nostre voltant, països com el Regne Unit, Alemanya, Bèlgica o Itàlia, són referents d'algunes d'aquestes millors pràctiques.

Ara, es tracta que l'actual text de la llei acabi la seva tramitació parlamentaria sense cap pas enrere i en el termini previst. Les quatre organitzacions, en sintonia amb moltes més entitats de la societat civil i en representació de centenars de milers de ciutadans que reclamen des de fa molts anys un control del comerç d'armes, ens mantindrem atentes i actives per tal d'assegurar que la implantació d'aquesta llei garanteixi de forma permanent els controls i la transparència d'aquestes operacions.

Diguem no a les bombes de dispersió

TROBA EL QUE NO CORRESPON!

Quin d'aquests productes que pot ser fatal per als nens no s'ha retirat del mercat?

Cadascun d'aquests productes té falles de disseny que podrien ser fatals per als nens. Tres han estat retirats del mercat. Un no: la bomba de dispersió.

En múltiples conflictes durant els darrers 60 anys, les bombes de dispersió no han funcionat com estava previst, deixant al seu darrere milions de submunicions sense explotar que poden fer-ho si són manipulades accidentalment. Molt sovint, és la mà curiosa d'un nen la que activa aquestes submunicions explosives mortals. Els nens especialment, corren el risc de perdre la vida o de patir mutilacions a causa d'aquestes submunicions explosives ja que se senten atrets fàcilment per la seva forma i mida, similars a les d'una joguina. A Kosovo i Cambodja, per exemple, la majoria de les víctimes han estat nens.

Tot i així, no existeixen restriccions internacionals específiques sobre l'ús, producció i comerç de les bombes de dispersió. Més de 70 països tenen bombes de dispersió que contenen milers de milions de submunicions poc fiables. Si la seva proliferació i ús continuen, el resultat serà desenes de milions de submunicions sense explotar i una crisi humanitària fins i tot pitjor que la plaga causada per les mines terrestres.

Instem els polítics i els governs de tots els països a que suspenguin l'ús i el comerç de bombes de dispersió i a que negociïn una prohibició internacional de les municions de dispersió que causen danys inacceptables a la població civil.

La Coalició contra les Municions de Dispersió (CMC) és una xarxa de prop de 200 organitzacions de la societat civil que inclou ONG, grups religiosos i organitzacions professionals. En forem part, entre d'altres, Handicap International, Human Rights Watch, la Campaña Internacional per a la Prohibició de Mines Terrestres, Landmine Action, Ajuda Popular Noruega, Greenpeace Espanya i la Fundació per la Pau. Unisc-te a la CMC per fer campanya a favor de la prohibició de les bombes de dispersió. Per a més informació visita: www.stopclusterbombs.org

El procés d'Oslo per a la prohibició de les bombes de dispersió, avança a grans passes i compta amb el suport de més de 80 països i 200 ONG, entre les quals, la *Fundació per la Pau*. Aquest anunci es va publicar en diaris d'arreu del món el 5 de novembre, Dia Mundial d'Acció contra les bombes de dispersió.

En perspectiva

XVIII Trobada de Barcelona "Poder polític, poder econòmic i societat civil en el món actual"

Josep Ramoneda,
director del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

"La societat té la capacitat suficient per posar límits. Hi ha formes de reacció, però no sempre troben els espais adequats. Són petites espurnes que, de vegades, han portat a grans canvis".

"No és acceptable la idea que hi ha unes lleis que ho marquen tot. El món el fan les persones, per bé o per mal. Hi ha massa tendència a pensar que 'qualsevol persona hauria fet el mateix' o bé que, 'no es pot fer gairebé res perquè tot ja està decidit'. El que passarà, depèn de les persones, no d'unes lleis escrites."

"Com sempre, el més fàcil de globalitzar és el diner i el crim, un fet que comporta seriosos problemes per a la governabilitat. La política encara es mou en l'àmbit nacional mentre que els diners i el crim es mouen en l'àmbit global."

Dolors Folch,
directora de l'Escola d'Estudis de l'Àsia Oriental.

"Els xinesos tenen una concepció tradicional de la llei que no posa límits a l'actuació de l'estat. La llei no és pública i no ha de ser acceptada per la majoria de la població. No hi ha una tradició de defensa dels ciutadans davant de l'estat."

"Tot i que la Xina té una autosuficiència raonable del sector energètic, hi ha dos aspectes negatius en la seva situació actual: les repercussions al medi ambient (pol·lució del carbó i destrucció ambiental per les grans obres hidroelèctriques); i la insuficiència previsible de petroli a partir del 2010."

Carlos Taibo,
professor de ciència política de la Universitat Autònoma de Madrid.

"Rússia, la UE i els EEUU comparteixen una rebotiga comuna anomenada globalització capitalista. La lògica dels Estats-nació queda difuminada tot i que les empreses transnacionals són defensades pels polítics dels governs. El president Bush accepta aquesta rebotiga en benefici propi."

"Els habitants dels països desenvolupats del Nord som profundament insolidaris. Fa temps que sabem que passa al tercer món. Però això canviarà a conseqüència del canvi climàtic i de l'encariment de les matèries primeres."

Luís de Sebastián,
doctor en ciències econòmiques i ciències polítiques.

"Podem dir que les crisis financeres són la conseqüència dels riscos excessius que corren les grans institucions financeres, moltes vegades per desconeixement. Aquestes van de crisi en crisi confiant en la salvació que vindrà dels governs (dels impostos dels ciutadans) per evitar una crisi major."

"El Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional són cada vegada menys rellevants en els països en vies de desenvolupament a causa dels enormes canvis econòmics mundials. Ni el BM ni l'FMI tenen massa incidència en els països emergents ja que aquests han pagat el seus deutes a través de fons privats. Així, per exemple, en el cas de la cancel·lació del deute africà, el BM i l'FMI han passat de ser els protagonistes a ser purs gestors d'interessos aliens."

Aquesta tardor la *Fundació per la Pau* i Justícia i Pau hem celebrat la XVIII edició de la Trobada de Barcelona, sota el títol "*Poder polític, poder econòmic i societat civil en el món actual*". L'encontre va aplegar més de 200 persones que van poder conèixer el parer de vuit ponents de renom internacional sobre temes com l'actual repartiment del poder al món,

quins són els principals blocs geopolítics i quin ha de ser el paper de la societat civil en la configuració i repartiment d'aquest poder.

En aquestes pàgines us destaquem alguns fragments de les diferents intervencions. Trobareu les ponències senceres en mp3 a www.fundacioperlapau.org

Bichara Khader,
director del Centre d'Estudis sobre el món àrab de la Universitat de Louvain-la-Neuve.

"La realitat del món àrab no és hermètica a la comprensió. Els intel·lectuals àrabs han de pensar com volen el seu món i els europeus han de començar a reflexionar sobre la seva coherència i posar fi a la hipocresia."

"El món àrab és majoritàriament musulmà però també hi ha molts cristians. Hem d'acabar amb la idea de que tots els àrabs són musulmans, o de que tots els musulmans són àrabs."

"Una altra opinió perillosa és abordar els problemes del món àrab a través de la religió. Actuar així, és una mandra intel·lectual per part dels mitjans de comunicació."

Rafael Díaz-Salazar,
professor de Sociologia de la Universitat Complutense de Madrid.

"Hem d'acabar amb el passotisme de la joventut (que interessa al poder polític i econòmic). Cal una repolitització de la ciutadania que només és possible amb l'educació per a l'acció."

"Per tenir poder social, necessitem un programa clar, de tal manera que la gent associï aquest moviment amb demandes molt visualitzables. Per això, hem de saber qui som els membres dels moviments per la justícia social. Hem de ser els infiltrats, els aliats, la cinquena columna, les brigades internacionals pacífiques del Sud per donar batalla al poder a favor dels països pobres. Hem d'intervenir aquí perquè tingui repercussió al Sud."

Alfons Banda,
president de la Fundació per la Pau.

"Aquell que vulgui construir hipòtesis catastrofistes per al futur, en base a la realitat, ho pot fer, però també podem optar per construir hipòtesis de desenvolupament humà que demanen lucidesa i compromís ferm".

"La nostra batalla no és quantitativa. La nostra fortalesa és troba en la qualitat, solidesa i rigor de les nostres propostes, però també en la coherència. La coherència és la que ens permet estar disposats a acceptar les conseqüències que comporten l'aplicació de les nostres propostes. Només així podem ser capaços de transcendir la injustícia i la guerra".

Arcadi Oliveres,
president de Justícia i Pau

"Estem en un món cada vegada més injust i diem que necessitem que canviï el sistema però ens demanen un sistema alternatiu. Potser no n'hi ha una d'alternativa, sinó moltes, que juntes poden confegir un sistema nou."

"Hi ha mesures fàcils i assequibles que permetrien reduir les desigualtats en comptes d'incrementar-les".

"El Fòrum Social Mundial ens ha donat esperances de canvi en alguns temes com l'accés a la terra i l'eradicació de la fam. Avui hi ha moltes propostes per acabar amb la fam, una d'elles és que els pobles del Sud recuperin la sobirania alimentària que van perdre al ser forçats a cultivar productes destinats a l'exportació, com el cafè".

A Fons

L'elevat cost dels conflictes a Àfrica

La *Fundació per la Pau*, membre de IANSA (Xarxa Internacional d'Acció sobre les Armes Lleugeres), Intermón Oxfam, membre d'Oxfam Internacional, i Saferworld, han fet públic aquesta tardor l'informe " *Los millones perdidos de África* ", on es calculen per primera vegada els efectes globals dels conflictes africans sobre el Producte Interior Brut (PIB) del continent.

El cost dels conflictes armats a Àfrica es va elevar a prop de 300.000 milions de dòlars entre el 1990 i el 2005. Una quantitat que, segons l'estudi, equival als diners rebuts pel continent en ajuda internacional en el mateix període de temps.

L'informe també mostra que els 23 països africans afectats per conflictes,

Els països africans on hi ha conflictes armats tenen un 50 % més de mortalitat infantil, un 15 % més de persones desnodrides i una esperança de vida cinc anys més baixa que els països on hi ha pau.

guerres civils o insurgència han vist reduïda la seva economia en una mitjana d'un 15 per cent anual. Això vol dir que el continent perd uns 18.000 milions de dòlars l'any com a conseqüència dels conflictes armats. Els països africans que els pateixen, tenen una mitjana d'un 50 per cent més de mortalitat infantil, un 15 per cent més de persones desnodrides, i una esperança de vida cinc anys més baixa que els països en pau.

Aquestes dades posen de manifest com la violència armada és una de les grans amenaces per al desenvolupament del continent africà. I més si es té en compte que les dades que utilitza l'informe són una estimació a la baixa ja que no inclou l'impacte econòmic d'un conflicte en els països veïns, que poden patir la inseguretat política i un flux sobtat de refugiats. D'altra banda, només cobreix els perío-

Els costos directes de la guerra en els països africans, com la despesa militar o la destrucció d'infraestructures, no són res en comparació amb els costos indirectes que provoquen els conflictes, mesurats en pèrdues d'oportunitats com:

- > L'augment de la inflació i del deute
- > Alts índex de desocupació
- > El desviament a particulars dels ingressos per explotació de recursos naturals, en comptes de ser invertits en el conjunt del país
- > La mort de més gent, especialment dones i nens, per les conseqüències del conflicte que per la lluita en si mateixa
- > Una mitjana d'un 20 % més d'analfabetisme entre adults, 2,5 vegades menys metges per pacient, i un 12,4 % menys de menjar per persona.

des de combat, però molts dels costos de la guerra, com l'augment de la despesa militar i les dificultats econòmiques, continuen molt de temps després que la lluita hagi acabat. Tot i així, amb els 18.000 milions de dòlars a l'any que es calcula que perden les economies africanes per causa dels conflictes, es podria resoldre la crisi de la SIDA, prevenir la malària i la tuberculosi, o proporcionar aigua potable, sistemes de sanejament i educació a la població.

Fusells estrangers

L'arma més utilitzada en els conflictes africans és el fusell d'assalt kalashnikov, el model més conegut del qual és l'AK-47. " *Los millones perdidos de África* " estima que **el 95 per cent dels kalashnikov usats en els conflictes que s'analitzen en l'informe provenen de països de fora del continent** i que sovint van a parar a mans de combatents que ignoren les normes de la guerra i cometen abusos dels drets humans.

Els governs africans estan convençuts de la necessitat de controlar les transferències d'armes i ja han adoptat iniciatives esperançadores a nivell regional. Són passos importants però no poden resoldre el problema per si mateixos. El comerç d'armes és una indústria global i necessita un Tractat sobre Comerç d'Armes global i legalment vinculant.

El 95 % dels fusells kalashnikov usats en els conflictes africans procedeixen de fora del continent

Per això organitzacions com la *Fundació per la Pau*, Oxfam Internacional o Amnistia Internacional, entre d'altres, defensem un Tractat sobre Comerç d'Armes que prohibeixi les transferències d'armes quan existeixi la possibilitat que siguin utilitzades per a cometre greus violacions dels drets humans, o del dret internacional humanitari, o quan perjudiquin el desenvolupament sostenible. Un Tractat que ja compta amb el suport de més d'un milió de persones de 160 països que s'han unit a la campanya Armes sota Control.

Si voleu consultar l'informe complet el trobareu a www.fundacioperlapau.org

Sabies que...

A Roma hi havia un temple dedicat a l'heroi guerrer Jano (segle I d.C.) on s'anava a pregar en temps de guerra i que tancava les portes en temps de pau. Donat que Roma era un poble guerrer per excel·lència, durant més de mil anys el temple només va tancar les seves portes quatre vegades i per una breu quantitat de dies. Tancar les seves portes era una cosa tan poc habitual que la primera vegada que es va fer es va festejar el fet emetent una moneda.

Tallers d'Educació per la Pau

Gran èxit dels tallers d'educació per la pau a les escoles.

En el marc de l'oferta del Pack Escoles que la Generalitat de Catalunya ofereix als centres de secundària, durant el curs escolar 2006/07 es van realitzar un total de 47 tallers de la *Fundació per la Pau* a la província de Barcelona. Tot just ha començat el curs escolar 2007/08 i durant el primer trimestre ja s'han realitzat 44 tallers per tot Catalunya. Per tant, s'ha ampliat la zona d'acció a les quatre províncies i s'han **triplicat** els tallers d'educació per la pau a les escoles.

La violència que acceptem

En el transcurs d'aquest darrer trimestre de 2007, la *Fundació per la Pau* ha continuat amb les conferències i les itineràncies de l'exposició "La violència que acceptem", visitant els municipis de Sallent, Terrassa, Sant Pere de Riudebitlles, Balsareny, Gironella, Viladecavalls, Granollers i Centelles. Fins el 10 desembre es podrà veure a Mollet del Vallès. El tema ha despertat tant d'interès que ja hi ha confirmades 8 exposicions i 5 conferències per a l'any vinent.

Curs de Pau i Conflictes

El Curs de **Pau i Conflictes** que organitza la *Fundació per la Pau* des de fa 13 edicions, començarà la primera setmana de febrer de 2008. Per tenir informació detallada sobre les dates, ponents i contingut, podeu consultar la nostra pàgina web on s'anirà actualitzant la informació.

Ajuda'ns a construir una Cultura de Pau

> Nom i cognoms _____ > Nif _____
> Adreça _____ > Codi postal _____ > Població _____
> Telèfon _____ > Correu electrònic _____

Vull col·laborar amb la *Fundació per la Pau*, mitjançant les aportacions que indico a continuació (marca amb una x les teves aportacions o bé escriu el que desigis)

12€   30€   60€   ___€

- Cada mes per domiciliació bancària (omplir dades)   Cada 2 mesos per domiciliació bancària (omplir dades)
 Cada 3 mesos per domiciliació bancària (omplir dades)   Un cop l'any per domiciliació bancària (omplir dades)
 Una sola vegada per domiciliació bancària (omplir dades)   Una sola vegada per taló adjunt
 Una sola vegada amb ingrés al compte* de la Fundació

Domiciliació bancària

> Banc / Caixa _____ > Titular del compte o llibreta _____

> Compte / llibreta   > Data _____
                                    Entitat   Oficina   Control   Número compte

Aquestes aportacions desgraven un 20% en fer la declaració de la Renda.

Estenem rebuts de tots els donatius. Envia aquesta butlleta a:
Fundació per la Pau c/ Casp, 31 2n 1a A. 08010 Barcelona

*El número de compte de la *Fundació per la Pau* és:
Caixa de Catalunya 2013-0616-88-0200477680

Abans de fer-me soci, vull rebre més informació

Signatura del titular del compte / llibreta

Parlant de pau amb ...

Alfons Banda

L'Alfons Banda és fundador i president de la *Fundació per la Pau* des de l'any 1983. L'any que ve, la Fundació compleix 25 anys i ens hem volgut avançar a la celebració de l'aniversari amb el llançament del nou Butlletí que teniu a les mans. I, com no podia ser d'altra manera, la primera entrevista d'aquesta nova etapa l'hem fet a la persona que ha estat al capdavant de la Fundació des del seu naixement.

Quin va ser l'objectiu principal que va impulsar el naixement de la Fundació per la Pau l'any 1983?

A partir de la convicció que l'opinió pública és una força molt poderosa per provocar canvis socials, ens varem proposar, amb tanta modèstia com determinació, afavorir l'emergència d'una opinió pública informada, lúcida i activament compromesa a favor de la Cultura de Pau.

Creu que s'han acomplert les expectatives?

La instauració d'una cultura universal de pau basada en el diàleg, la cooperació i l'eradicació total de la violència sociopolítica no pot ser l'expectativa d'una entitat particular, és una expectativa global de la humanitat. Les nostres expectatives particulars han de situar-se en els àmbits del pensament, de la divulgació i de l'acció; en l'assoliment d'una

sòlida implantació local i en l'establiment d'un eficaç assemblatge amb la xarxa internacional de pau. I crec que, qualitativament, estem aconseguint les nostres expectatives.

En 25 anys han esdevingut fets molt rellevants que han modificat les relacions internacionals i han desembocat en un escenari complex pel que fa a la relació entre països i pobles. Diria que estem pitjor que fa 25 anys?

No. Fa 25 anys el món, estava dividit en dos blocs militars, hi havia més països amb servei militar obligatori, entre ells Espanya, etc. Ara, el nombre de conflictes, sobretot interestatals, està en regressió i hem demostrat que amb bones campanyes es poden aconseguir acords internacionals com el de prohibició de les mines antipersones i, ben aviat, de les bombes de dispersió. Certament, hi ha encara una enorme violència que adopta formes diferents però s'està avançant, sobretot en l'opinió pública. Fixem-nos, per exemple, que els conflictes bèl·lics abans generaven herois, ara generen criminals de guerra.

Per què és tan fàcil convèncer la gent de la "necessitat" d'una guerra i costa tant treballar per la pau?

Perquè la por és un mòbil poderosíssim i perquè la seguretat és una necessitat fonamental sobre la que s'ha construït una falsa equació que fa proporcional la seguretat a la força. Cal molt més coratge, i d'una categoria superior, per enfrontar determinades amenaces sense recórrer a la violència.

En els textos de presentació de la Fundació, es destaca el paper de l'opinió pública per aconseguir els canvis que facin possible l'eradicació de la violència. Quins són els principals reptes pendents de la societat civil per assolir-los?

La societat civil occidental ha de recuperar la passió per la democràcia. La democràcia es fa malbé si no es fa servir, és una realitat dinàmica. Hem de ser capaços d'exigir als governs, i a nosaltres, no només la satisfacció de les peticions que es deriven dels nostres drets, sinó que també cal organitzar eficaçment els

nostres anhels de fraternitat. I en general cal que els ciutadans ens fem conscients del poder que tenim si ens organitzem adequadament.

Vostè ha estat docent durant molts anys i director d'un centre escolar. Quin hauria de ser el paper de l'educació per difondre la cultura de pau?

L'educació cal que estigui fonamentada en valors. L'educació per la pau consisteix essencialment en l'educació en els valors que estan a la base de la cultura de pau. Respecte, diàleg, cooperació, coratge cívic, esperit crític, capacitat de compromís i la convicció que la història no és una deriva fatal sinó una evolució que ve determinada per les nostres accions i omissions.

L'eradicació de la violència és una quimera?

De cap manera! És una vocació, i un destí per a la humanitat.

Un desig...

Que els nostres desitjos de justícia, pau i fraternitat no es quedin a nivell de sentiments sinó que generin compromisos d'acció, personals i col·lectius, a favor de la pau, a favor de les persones.